

М.С. Яворський, Л.М. Кулик

Львівський Центр науково-технічної і економічної інформації, Львів

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ»

11–12 листопада 2010 року у Трапезній Домініканського монастиря (Львівський музей історії релігії) відбулася II Міжнародна науково-практична конференція «Роль і значення інтелектуальної власності в інноваційному розвитку економіки». Організували конференцію Інститут інтелектуальної власності Національного університету «Одеська юридична академія» в м. Києві, Львівський державний центр науково-технічної і економічної інформації (ЦНТЕІ) за підтримки Міністерства освіти і науки України, Державного комітету України з питань науки, інновацій та інформатизації і Державного департаменту інтелектуальної власності. Партнерами організаторів у проведенні конференції були Самарський інститут російського державного торговельно-економічного університету, Центр наукових інновацій Національної академії наук Азербайджана, Університет господарської академії міста Новий Сад (Сербія), Хмельницький державний центр науково-технічної і економічної інформації.

На конференції обговорювалася така тематика:

- ✦ формування теоретичних основ управління інтелектуальним капіталом в умовах економіки знань;

- ✦ актуальні питання інтелектуальної власності у процесах інноваційної діяльності та трансферу технологій;
- ✦ проблеми становлення і розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності та міжнародного співробітництва;
- ✦ комерціалізація результатів науково-технічної діяльності;
- ✦ підготовка кадрів для державної системи правової охорони інтелектуальної власності, інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності;
- ✦ форми і методи інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності.

Конференція мала широке представництво — понад 100 учасників, а саме з Росії (міста Самара, Казань); з Азербайджану (місто Баку), з Казахстану (місто Алмати) та ін. У роботі конференції взяли участь науковці та фахівці з України: Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку (м. Харків), Харківський національний економічний університет, Київський національний торговельно-економічний університет, Державне підприємство «Конструкторське бюро «Південне» (м. Дніпропетровськ), Дніпропетровський університет економіки та права, Львівський апеляційний господарський суд, Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіо-

логії ім. Р.Є. Кавецького НАН України (м. Київ), Центр трансферу технологій, Академії технологічних наук України (м. Київ), Національний авіаційний університет (м. Київ), Національний університет «Острозька академія» (м. Острог, Рівненська обл.), Київський університет права НАН України, Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів), Донецький державний університет управління, Приазовський державний технічний університет (м. Маріуполь), Тернопільський національний економічний університет, Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського, Європейський університет (м. Київ), Київський національний університет будівництва і архітектури та інші.

На відкритті конференції її учасників привітали *Давимука С.А.* — заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, доктор економічних наук, професор; *Дмитренко Г.В.* — заступник голови Львівської обласної державної адміністрації, кандидат наук з державного управління; *Андрущук Г.О.* — головний консультант Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, кандидат економічних наук; *Пархоменко В.Д.* — доктор технічних наук, професор, директор Інституту інтелектуальної власності національного університету «Одеська юридична академія», м. Київ; *Яворський М.С.* — кандидат технічних наук, директор Львівського ЦНТЕІ.

Усі промовці відмічали, що інтелектуальна власність повинна стати основним ресурсом зростання конкурентоспроможності України на світових ринках. Тому, при наявному високому інтелектуальному потенціалі у нашій державі, потрібно формувати таке соціально-економічне середовище, яке б спонукало промислово-підприємницькі структури, органи виконавчої влади і місцевого самоврядування широко застосовувати нові знання, інформацію і технології у всіх сферах економіки і суспільного життя. Влада, громада, бізнес, освіта і наука повинні зробити все необхідне, щоб Україна стала на шлях інноваційного розвитку.

З першою доповіддю «Інтелектуальна власність в інноваційному розвитку економіки України: стан та прогностичні оцінки» виступив д.е.н., професор *Давимука С.А.* Він підкреслив, що інтелектуальний потенціал країни й дотепер залишається досить потужним (за даними ЮНЕСКО, за інтелектом нації Україна посідає 23-є місце, в той час як Фінляндія — 1-е, США — 13-е, Росія — 27-е), незважаючи на те, що за останні роки її науково-технологічний потенціал скоротився у 2,5—3 рази. Однак використовується інтелект нації неефективно. Майже п'ята частина науковців України працює на закордонні замовлення. За останні вісім років майже 40 % загального обсягу нових технологій, необхідних для модернізації вітчизняної промисловості, було придбано за межами України. Таким чином, вітчизняні підприємства підтримують не власну науку, а фактично фінансують закордонних дослідників.

У своїй доповіді «Системний підхід до розуміння визначення «Інтелектуальний капітал» як основа інноваційного розвитку», професор *Пархоменко В.Д.* представив своє бачення процесів формування інноваційної економіки в Україні на основі діалектичної системи «інформація—знання». Ним був зроблений висновок, що людина є основою інтелектуального капіталу, вона перетворює інформацію у знання, яке є базою соціально-економічного розвитку і прогресу.

Аналіз тенденцій у сфері інновацій та інтелектуальної власності, які виникли внаслідок глобальної економічної кризи, базуючись на матеріалах звіту Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) «Показники діяльності в області інтелектуальної власності у 2010 р.», представив к.е.н., головний консультант Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України *Андрущук Г.О.* До таких тенденцій слід віднести зменшення витрат на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи у 2009 році, різкий спад кількості поданих патентних заявок, уповільнений ріст загального числа заявок на промислові зразки. Число заявок на промислові зразки виросло у

2008 році на 5,7 %, що значно нижче темпів росту за попередні три роки. Зростання загальносвітового числа заявок на промислові зразки відбувається головним чином за рахунок Китаю, де кількість таких заявок виросла на 17 %.

Значно зріс попит на патенти в області виробництва альтернативних видів енергії, включаючи використання топливних елементів сонячної, вітрової і геотермальної енергії. Доповідач також навів висновок Генерального директора ВОІВ Френсіса Гаррі, що у майбутньому вектор інновацій буде зміщуватися у новому, зокрема азієському, напрямку.

Доктор економічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Самарського інституту Російського державного торговельно-економічного університету *Степанова Т.Є.* розповіла про особливості управління корпоративними знаннями, оскільки більшість з них «заховані» в головах індивідів — співробітників фірми. Основна ціль такого управління — зробити знання доступними та повторно використовуваними на рівні всієї корпорації.

На питаннях організації інноваційної діяльності як основи конкурентоспроможності економіки Хмельниччини зупинився к.е.н., директор Хмельницького ЦНТЕІ *Кравчук В.В.* Доповідач акцентував увагу на тому, що в області триває налагодження виробничих кооперативних взаємовідносин між підприємствами у формі кластерних об'єднань.

З основами державної політики Республіки Казахстан у галузі охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності ознайомив учасників конференції к.т.н., керівник відділу патентних досліджень Національного центру науково-технічної інформації (м. Алмати) *Акішев Н.К.* Зокрема, при державній підтримці для ефективного включення інтелектуального потенціалу казахських вчених та інженерів в індустріально-інноваційний розвиток країни, а також сприяння в пошуку вітчизняних і закордонних інвесторів у Центрі формується база даних «Нові технології».

Кандидат технічних наук, директор Львівського ЦНТЕІ *Яворський М.С.* поділився своїми думками щодо громадсько-державного партнерства при побудові регіональної інноваційної системи (РІС). Зокрема, він відзначив, що громадські організації повинні стати дієвим елементом РІС і займатися популяризацією науково-технічної творчості серед різних прошарків населення, особливо серед молоді та просвітницькою роботою і формуванням інноваційної культури у жителів регіону.

Професор *Касумов Ф.Г.* — директор Центру наукових інновацій Національної академії наук Азербайджану у своїй доповіді «Методика вибору інноваційних технологій» охарактеризував досвід НАН Азербайджану у створенні і функціонуванні автоматизованої інформаційно-аналітичної системи «Наука та інновації», а також підходить до трирівневої експертної оцінки інноваційних проектів.

Цікавими були виступи співробітників Дніпропетровського університету економіки та права к.е.н., доцента кафедри економіки підприємства *Гармідер Л.Д.* та аспірантки цієї ж кафедри *Жебелевої К.О.*, які були присвячені проблемам оцінки і використання інтелектуального капіталу підприємств України; к.е.н., проректора Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій *Бакушев І.В.* на тему «Формування інтелектуальної ренти в умовах транскордонного інноваційного співробітництва» та керівника групи ДП «Конструкторське бюро «Південне» *Філяєва С.В.* «Проблеми створення інноваційно-технологічного кластера в ракетно-космічній галузі України».

Підсумки роботи конференції підвели д.т.н. Пархоменко В.Д., д.е.н. Касумов Ф.Г., к.е.н. Андрощук Г.О., к.т.н. Яворський М.С. Були прийняті рекомендації для науковців, винахідників, новаторів і органів державної влади, спрямовані на активізацію інноваційних процесів в Україні та міжнародного науково-інноваційного співробітництва.